

HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Sayı : 1994

Tarih : 22.04.2019

11622

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın **Adalet Bakanı Abdulhamit GÜL** tarafından Anayasa'nın 98'inci ve İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Kemalbay

Serpil KEMALBAY PEKGÖZEGÜ

İzmir Milletvekili

Türkiye'nin de taraf olduğu Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi “çocukları ilgilendiren bütün faaliyetlerde, çocuğun yararı temel düşüncedir” demektedir. Çocuk Hakları Sözleşmesi, çocukların yaşam, gelişim, korunma ve katılma haklarının olduğunu kabul etmiştir. Bu hakların uygulanmasında ayırım gözetmemek, çocuğun yüksek yararını düşünmek, hakların uygulanması için her türlü yasal, idari ve diğer önlemleri almak temel ilkelerdir.

Çocuk Hakları Sözleşmesinin en temel maddesinde, çocukların yaşam hakları ve bu yaşamı kaliteli bir şekilde sürdürmeleri gerektiği yer alır. Bir çocuğun özgürce koşabilme, yaşlılarıyla doyusya oyunlar oynayabilme hakkı hiç kimse tarafından elinden alınamaz. Sosyal devlet, çocukların temel ihtiyaçlarını karşılamak ve onların sorunlarını çözmekle yükümlüdür. Çocuk toplumun bir parçası ve gelecekteki toplumun güvencesidir. Bu bakımdan çocuk haklarının özgürlük içinde ve dengeli bir şekilde korunması devletin öncelikli görevleri arasında olmalıdır. Anneleriyle beraber bazen doğumdan, bazen de doğumdan kısa süre sonra cezaeviyle tanışan çocuklar özellikle 20 Temmuz 2016'da ilan edilen OHAL döneminde ve OHAL'in sözde kaldırılmasından sonra da ceza infaz sisteminde karşılaşılan en can yakıcı sorunlardan biri olmaya devam etmektedir. “5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin Uygulanması

11622

Hakkındaki Kanun, hamile kadınların, altı aydan daha küçük bebeği olan kadınların tutuksuz yargılanmasını öngörmektedir. 5275 sayılı Kanunun 16/4 maddesine göre 'Hapis cezasının infazı, gebe olan veya doğurduğu tarihten itibaren altı ay geçmemiş bulunan kadınlar hakkında geri bırakılır. Çocuk ölmüş veya annesinden başka birine verilmiş olursa, doğumdan itibaren iki ay geçince ceza infaz olunur derken yine aynı kanunun 116. maddesine göre, bu hükümler 'tutuklular' hakkında da uygulanır şeklinde yer almaktadır. Kanunun 16/4 hükmünün kullandığı dil ile tutuklanan şüphelinin mahkûm oluncaya kadar masum olduğu ve 116. madde, Anayasanın 19 ile AİHS'nin 5. maddeleri birlikte değerlendirildiğinde, hamile ve altı aydan küçük bebeği olanların tutuklanması yasaktır demektir.

Ancak, Adalet Bakanlığı verilerine göre 14 Kasım 2017 tarihi itibarıyla tam 624 çocuk anneleriyle birlikte cezaevinde kalmaktadır. AİHM'nin içtihad ve açık hükümlerine rağmen, yasayı uygulamayan savcı ve hâkimler suç işlemeye devam etmektedirler.

Türkiye'nin mevzuatında anneleriyle beraber hapiste tutulan çocukları doğrudan ilgilendiren Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 65. maddesinde 0-6 yaş çocuğu olan kadınların durumuna değinilmektedir. "*Hükümlünün bakıma muhtaç çocuklarının barındırılması*" başlığını taşıyan bu madde içinde 0-6 yaş grubundaki çocukların anneleriyle kalabileceği, onlara yaş, durum ve ihtiyaçlarına göre yiyecek ve içecek verileceği, bu çocukların 3 yaşından sonra hakim kararıyla çocuk yuvalarına veya yetiştirme yurtlarına yerleştirilebileceği belirtilmektedir. Bu kanunun 105/A maddesinde ise "*Sıfır-altı yaş grubunda çocuğu bulunan ve koşullu salıverilmesine iki yıl veya daha az süre kalan kadın hükümlüler*" için denetimli serbestlik öngörmektedir. Ancak mevzuata göre 0-6 yaş çocuğu ile hapishanede tutulan siyasi mahpuslar denetimli serbestlikten yararlanamamaktadır. İnfaz sürecinde yaşanan bu ayrımcılık ortadan kaldırılmalı ve siyasi mahpusların da denetimli serbestlikten faydalanmasının sağlanması gerekmektedir. AKP iktidarı, varolan yasayı, uluslararası sözleşmeleri uygulamak yerine yasaları kendi lehine değiştirmeyi, sudan sebeplerle insanlara eziyet etmeyi olağan hale getirmiştir.

Cezaevlerinde anneleri ile birlikte yaşamak zorunda kalan bebeklerin ortamın fiziki koşulları nedeniyle emekleme çağında dar alanlarda olduklarından emeklemeyi öğrenemeyen, fiziksel gelişimini sağlıklı tamamlayamayan çocuklar, 3 yaşına geldiklerinde bile yürümekte zorlanmaktadırlar. Cezaevindeki erkek çocuklar sürekli kadınların arasında yaşadıkları ve hemcinslerinden uzakta oldukları için kadınları taklit ettikleri, ağda, makyaj gibi eylemlere eğilim gösterebildikleri ve cinselliğin keşfedildiği bu dönemde cinsel kimlik bunalımı yaşayabildikleri uzmanlarca dile getirilmektedir. Ayrıca, birçok mahpusun bulundukları ortamla ilişkili olarak psikolojilerinin bozukluğu nedeniyle koğuştaki çocuk sesine tahammül

W62

edemediği için çocuklu annelerle kalmak istemedikleri, sürekli “sus” denilen, konuşulmasına izin verilmeyen ve korkutulan çocukların bir bölümünün konuşmayı öğrenemediği, dertlerini işaretlerle anlatmaya çalıştığı da görülen sorunlar arasında yer almaktadır. Cezaevi yönetimlerinin çocuklar için ayrı, onlara uyacak yemek çıkarmıyor olması, ayrı ekmek haklarının olmaması, annelerine verilen ekmekle yetinmek zorunda kalmaları dengeli beslenmelerini imkânsız hale getirmekte, annenin kendi yemeğini çocuğu ile paylaşması sonucu hem annenin hem de çocuğun yeterince karınlarını doyuramamalarına sebep olmaktadır. Sayılı olarak verilen tatlı, börek, meyve gibi gıdalarda da çocuklar yok sayılmakta, çocuklara uygun çatal kaşık verilmediğinden büyükler için verilen çatal kaşığı kullanmak zorunda kalmaktadırlar. Koğuşlarda bebekler ve çocuklar için yeterli hijyen, havalandırma ve ısı koşullarının sağlanamaması nedeniyle hastalanmalar sık sık yaşanmasına neden olurken çocukların doktora anneleri yanlarında olmadan götürülüyor olunması başlı başına bir sorun olmakta ve çocuğu ve anneyi olumsuz etkilemektedir. Oyuncakların çocuğun gelişimini olumlu yönde etkilediği ve mutlaka oynaması gerektiği düşünüldüğünde cezaevlerinde anneleri ile birlikte kalan 0-3 yaş arası çocuklar kreşe gidemedikleri için oyuncaksız büyümektedirler. Kreşe giden çocuklar ise kreşe gidip gelirken bile x-ray cihazlarından geçmek zorunda bırakılmaktalar. Ayakkabı veya tokaları cihazdan geçerken sürekli öttüğü için devamlı üst aramasına maruz kalmak zorundalar. Çocuklar sosyalleşmeden, dışarıya, doğaya, arkadaşına hasret büyümek zorunda kalmaktalar ve öğrenme yaşları olan 0-6 yaş grubunda çoğu korkan, ürken, güvensiz birer birey olarak yaşamlarına devam etmek zorunda bırakılmaktalar.

Bu bağlamda;

- 1- 20 Temmuz 2016 OHAL sürecinden bugüne kadar “hamile hükümlü veya tutuklular” ile “doğum yapan hükümlü-tutuklu sayısı kaçtır?
- 2- OHAL süreci itibarı ile Türkiye cezaevlerinde anneleri ile birlikte kalmak zorunda bırakılan 0-6 yaş grubu arası kaç bebek bulunmaktadır?
- 3- 5275 Sayılı İnfaz Kanunu’nun 16/4 maddesine göre hamile kadınlar, bebekli anneler tutuklanamazken bu kanuna neden uyulmamaktadır?
- 4- Hâlihazırda toplamda annelerinin cezaevinde tutulduğu için zorunlu olarak cezaevinde yaşayan kaç çocuk bulunmaktadır?
- 5- 23 Nisan Çocuk Bayramı vesilesiyle dünyada tek çocuk bayramına sahip ülke olmakla övünen Türkiye ‘de zorunlu ikameti cezaevi olan 700’e yakın çocuğun nasıl bayram etmesini bekliyorsunuz?

11622

- 6- 700'e yakın çocuk anneleri ile birlikte kalmak zorunda oldukları için cezaevlerindedirler ve masum oldukları halde cezalandırılmaktadırlar. Havana Kuralları gereği 'tüm dünyada özgürlüklerinden yoksun bırakılan çocukların istismara, zararlı davranışlara ve haklarının ihlaline açık olduğu bilincinden hareketle kurallar geliştirilmiştir' ilkesi yok sayılmaktadır. Bu nedenle Bakanlığınızın çocuklara hatta bebeklerin fiili cezaevi mahkûmiyeti ile telafisi mümkün olmayan zarar verdiğinizin farkında mısınız? Hukukun üstünlüğünün sağlandığı bir döneme girildiğinde sorumlu tutulacağınızı biliyor musunuz?
- 7- Ebeveynlerin tutuksuz yargılanmaları ile ilgili bir çalışmanız olacak mıdır?
- 8- Cezaevlerinde bebekleriyle, çocukları ile kalmak zorunda bırakılan kadınlara yönelik, çocukların özgürlüklerinden mahrum bırakılmaması, çocuğun yüksek yararını gözeterek gerekli yöntem ve yasal düzenlemeleri içeren kapsamlı bir çalışma yapılması düşünülmekte midir?
- 9- 0-6 yaş grubu bebekleriyle cezaevinde tutulan annelere yönelik infaz sürecinde ayrımcılık yapıldığı, mahkûmların siyasi duruşları sebebiyle denetimli serbestlik hakkından faydalanmasının engellendiği yönündeki iddialar araştırılmış mıdır? Ayrımcılık suçu ile ilgili herhangi bir işlem yapılmış mıdır? Yapılmadı ise kamuoyunda yaygın bir şekilde ifşa edilen bebekli mahkûmlara yönelik ayrımcı uygulamalara dair herhangi bir çalışmanız olacak mıdır?
- 10- İstisnai olarak cezaevinde tutulmaları halinde çocukların özel ihtiyaçları, statülerini dikkate alan özel düzenlemeler yapılmış mıdır? Çocuklara uluslararası sözleşmelerin gerektirdiği hukuki ve insani koşulların sağlanmasına yönelik bir çalışmanız var mıdır?